

Správa o stave v oblasti územného rozvoja Slovenskej republiky 2022

(Správa o aktuálnom stave Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Konceptie územného rozvoja Slovenska 2011)

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „MDV SR“) v súlade s § 2 písm. a), bod 14. zákona č. 608/2003 Z. z. o štátnej správe pre územné plánovanie, stavebný poriadok a bývanie a o zmene a doplnení zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov predkladá vláde Slovenskej republiky (ďalej len „vláda SR“) každé štyri roky Správu o stave v oblasti územného rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „Správa“). Táto úloha priamo nadväzuje na územnoplánovacia dokumentáciu celoštátneho významu – Konceptiu územného rozvoja Slovenska (ďalej len „KURS“).

V Správe sa posúdi, či sa nezmenili územno-technické, hospodárske a sociálne predpoklady, na základe ktorých bola navrhnutá koncepcia organizácie územia a ak dôjde k zmene predpokladov, orgán územného plánovania obstará doplnok alebo zmenu územnoplánovacej dokumentácie. Na podklade výsledku prerokovania Správy sa rozhodne o potrebe aktualizácie územnoplánovacej dokumentácie.

Podľa § 9 stavebného zákona je KURS územnoplánovacou dokumentáciou pre celé územie Slovenskej republiky, ktorá určuje úlohy a ciele komplexného územného rozvoja SR a vytvára predpoklady pre udržateľný územný rozvoj a riešenia na úrovni záujmov štátu. KURS sa v súlade so stavebným zákonom, tak ako všetky ostatné územnoplánovacie dokumentácie, skladá zo smernej časti a záväznej časti. Záväznú časť vyhlasuje vláda SR svojím nariadením a predstavuje dohodu zainteresovaných subjektov na celoštátnej politike územného rozvoja vo vzťahu k zahraničiu a k jednotlivým regiónom SR. Odvetvové koncepcie ústredných orgánov štátnej správy a územné plány regiónov ako aj iné programy týkajúce sa hospodárskeho, sociálneho alebo kultúrneho rozvoja musia byť v súlade s jej záväznými časťami. Smerná časť má informatívny, odporúčací charakter.

Vláda SR uznesením č. 1033 z 31. 10. 2001 schválila KURS 2001 a jej záväznú časť následne vyhlásila nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z. Aktualizácia KURS 2001 bola schválená uznesením vlády SR č. 513 z 10. 8. 2011 ako KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001, ktorej záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 461/2011 Z. z. V súčasnosti platí Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001.

V roku 2005 bola na rokovanie vlády SR prvýkrát predložená Správa, v ktorej bolo konštatované, že KURS 2001 a aj jeho priemety do územných plánov jednotlivých krajov sú kompatibilné s jednotlivými sektorovými politikami, vyhovujú medzinárodnej spolupráci a vytvárajú územné podmienky pre regionálny rozvoj. Do roku 2005 sa však prijali nové všeobecne záväzné právne predpisy a koncepčné dokumenty. Aktualizáciou údajov bolo potrebné upraviť znenie smernej časti KURS 2001 podľa § 31 ods. 3 stavebného zákona. Aktualizácia smernej časti KURS 2001 sa uskutočnila v roku 2006.

Druhá Správa bola predložená na rokovanie vlády SR v roku 2009. Prerokovaním vládou SR vznikla úloha obstarat' zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001, a to najmä z potreby

premietnutia nových koncepcií rezortov a nových úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov.

Tretia Správa sa predložila na rokovanie vlády SR v roku 2013.

Posledná, štvrtá Správa bola predložená na rokovanie vlády SR 21. 11. 2017. Vo výsledku vznikla úloha predložiť na rokovanie vlády nový koncepčný materiál, ktorý zohľadní aktuálne zmeny v oblasti územného rozvoja a bude nadväzovať na pripravovanú národnú stratégiu rozvoja SR v gescii Úradu podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu.

Podľa uznesenia vlády SR č. 363 z 21.08.2019 k Aktuálnym zmenám v oblasti územného rozvoja Slovenskej republiky vláda ukladá ministrovi dopravy a výstavby SR obstarat' Zmeny a doplnky č. 2 Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 – Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2011 v častiach „Osídlenie a sídelná štruktúra“ a „Doprava“ do 31.12.2021. Termín splnenia predmetnej úlohy sa predĺžil do 31.12.2023 z dôvodu vzniku ochorenia covid-19 a s ním súvisiacou pandemickou situáciou.

V súlade s § 10 ods. 1 stavebného zákona sa KURS premieta do územných plánov regiónov, ktoré obstarávajú samosprávne kraje. Následne sa prostredníctvom týchto územných plánov regiónov KURS premieta do jednotlivých územných plánov obcí. Z tohto dôvodu je potrebné, aby KURS 2001 v znení KURS 2011 obsahoval všetky základné rozvojové zámery, ktoré sú rozhodujúce svojim celoštátnym významom.

MDV SR ako ústredný orgán štátnej správy na úseku územného plánovania oslovilo koncom roka 2021 všetky samosprávne kraje a rezorty ministerstiev so žiadosťou o podklady o plnení záväzných častí KURS 2001 v znení KURS 2011 a o prípadné podnety pre možnú aktualizáciu KURS 2001 formou zmien a doplnkov.

Predkladaná správa je spracovaná na základe doručených podkladov od:

- Ministerstva hospodárstva SR (MH SR)
 - Sekcie energetiky
- Ministerstva kultúry SR (MK SR)
 - Sekcie kultúrneho dedičstva, odboru ochrany pamiatkového fondu
 - Pamiatkového úradu SR
- Ministerstva obrany SR (MO SR)
 - Sekcie majetku a infraštruktúry
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPaRV SR)
 - Sekcie pozemkových úprav
- Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR SR)
 - Odboru sociálnych služieb
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR)
 - Sekcie vedy a techniky
- Ministerstvo vnútra SR (MV SR)
 - Sekcie verejnej správy
- Ministerstva zdravotníctva SR (MZ SR)
 - Inšpektorátu kúpeľov a žriediel
- Ministerstva životného prostredia SR (MŽP SR)
 - Sekcie geológie a prírodných zdrojov
 - Sekcie vôd
 - Sekcie zmeny klímy a ochrany ovzdušia
- Banskobystrického samosprávneho kraja,

- Bratislavského samosprávneho kraja,
- Košického samosprávneho kraja,
- Nitrianskeho samosprávneho kraja,
- Prešovského samosprávneho kraja,
- Trenčianskeho samosprávneho kraja,
- Trnavského samosprávneho kraja,
- Žilinského samosprávneho kraja
- Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy
- a odborných sekcií Ministerstva dopravy a výstavby SR (MDV SR).

V rámci vyhodnotenia plnenia záväzných zásad a regulatívov územného rozvoja schválených v záväznej časti KURS 2001 v znení zmien a doplnkov, ktorá bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení nariadenia vlády SR č. 461/2011 Z. z., ministerstvá a samosprávne kraje hodnotili plnenie záväzných častí KURS 2001 v znení zmien a doplnkov v rozsahu svojich kompetencií.

Jednotlivé sekcie ministerstiev v hodnotení vychádzali predovšetkým z národných programových dokumentov a rezortných koncepcií, do ktorých sú záväzné zásady územného rozvoja KURS 2001 v znení KURS 2011 zapracované alebo boli tieto zásady zohľadnené pri tvorbe týchto dokumentov. Niektoré samosprávne kraje uskutočnili spracovanie zmien a doplnkov svojich schválených územných plánov regiónov (veľkých územných celkov), pri ktorých sa rešpektovala záväzná časť KURS 2001 v znení KURS 2011.

Vyhodnotenie plnenia záväzných častí KURS 2001 v znení KURS 2011 podľa jednotlivých častí záväznej časti - zhrnutie:

1. Oblasť medzinárodných súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoj sídelnej štruktúry

- V medzinárodných koncepcných materiáloch sa prikladá značný význam podpore rozvoja polycentrických sídelných sústav. Koncept polycentrizmu zabezpečuje vyvážený územný rozvoj a zaisťuje komplexné funkčné využitie územia v sídelnom prostredí, čím prispieva k rovnomernej distribúcii zdrojov a služieb a minimalizácii neefektívnej mobility. Využíva miestne potenciály a špecifiká s cieľom zabezpečiť kvalitu sídelného prostredia pre všetkých obyvateľov a poskytuje podmienky pre efektívnu spoluprácu regiónov, miest a obcí.
- Počas programového obdobia 2014 - 2020 Program ESPON 2020 pokračoval v konsolidácii Monitorovacej siete pre európske územné plánovanie a podporoval poskytovanie a politické použitie paneurópskych, porovnateľných, systematických a spoľahlivých územných dôkazov. Stratégia pre roky 2014 - 2020 spočívala v plnení 5 špecifických cieľov, ktorými sa realizoval program ESPON 2020:

Špecifický cieľ 1	- nepretržitá tvorba územných dôkazov prostredníctvom aplikovaného výskumu a analýz - patrí sem Aplikovaný výskum
Špecifický cieľ 2	- prenos zdokonalených poznatkov a používanie podpory analytického užívateľa - patria sem Cílené analýzy a Tematické dokumenty
Špecifický cieľ 3	- zlepšenie územného pozorovania a nástrojov pre územné analýzy - patria sem Nástroje a územné pozorovanie
Špecifický cieľ 4	- širší dosah a rýchlejšia realizácia územných dôkazov - patria sem Podujatia a aktivity podporujúce propagáciu programu smerom k verejnosti
Špecifický cieľ 5	- štíhlejšie, efektívne a účinné vykonávacie ustanovenia a poskytovanie odbornej pomoci pre program

- Jedným z kľúčových dokumentov v oblasti územného rozvoja je revidovaná Územná agenda Európskej Únie 2030 (ďalej len „EÚ“), ktorá bola dohodnutá na neformálnom zasadnutí ministrov zodpovedných za územné plánovanie a územný rozvoj počas predsedníctva Spolkovej republiky Nemecko v Rade EÚ v roku 2020.
- Nová Lipská charta so svojim súborom strategických princípov dobrého riadenia miest poskytuje rámec, ktorý usmerňuje koordináciu urbánnej politiky v Európe po roku 2020. Zároveň zdôrazňuje dôležitosť podpory zo strany Európskej únie pre integrovaný rozvoj miest vrátane politiky súdržnosti a podporu cieľov Územnej agendy 2030 a presadzuje miestne orientovaný prístup v mestách a ich funkčných územiach.
- Posilnenie územnej súdržnosti a územnej spolupráce je jednou z globálnych výziev, ktorou sa zaoberá aj Stratégia Európa 2020, pričom je dôležité prepojenie jednotlivých oblastí, znižovanie negatívnych vplyvov vo vzťahu centra a periférnych oblastí a podpora polycentrického rozvoja Európy.
- Habitat III, konferencia Organizácie spojených národov (ďalej len „OSN“) o bývaní a udržateľnom urbánnom rozvoji sa uskutočnila 17. – 20. 10. 2016 v Ekvádorskom Quite.

Vyvrcholením podujatia bolo prijatie New Urban Agenda (ďalej len „NUA“) - Nová urbánna agenda, ktorá v globálnej mierke formuluje princípy a ciele udržateľného urbánneho rozvoja na najbližších 20 rokov. Implementácia NUA sa v SR bude opierať o analýzu východiskového stavu, v zmysle Národnej správy HABITAT III, ako aj o schválenej koncepcie mestského rozvoja SR do roku 2030.

2. Oblasť celoštátnych a nadregionálnych súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- Plnenie regulatívov KURS 2001 v znení KURS 2011 v tejto oblasti bolo zabezpečované predovšetkým ich akceptovaním a spodrobnením na regionálnu úroveň prostredníctvom spracovaných územných plánov regiónov (ďalej len „ÚPN R“), resp. vyšších územných celkov (ďalej len „VÚC“).
- Súčasný stav územnoplánovacej dokumentácie v jednotlivých samosprávnych krajoch k novembru 2021:

<p>Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK)</p> <p>ÚPN VÚC BBSK bol schválený uznesením vlády SR č. 394/1998 a jeho záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 263/1998 Z. z. ÚPN VÚC BBSK bola aktualizovaná prostredníctvom zmien a doplnkov (ďalej len „ZaD“) v rokoch 2004, 2005, 2007, 2010 a 2014. Posledné zmeny a doplnky 2014 boli schválené uznesením zastupiteľstva BBSK č. 84/2014 a záväzná časť bola vyhlásená všeobecne záväzným nariadením (ďalej len „VZN“) č. 27/2014.</p> <p>Zmeny a doplnky č. 5/2020 ÚPN VÚC Banskobystrického kraja - Návrh na prerokovanie (apríl 2021). V roku 2016 bola schválená Regionálna integrovaná územná stratégia BBSK, ktorej súčasťou je aj Integrovaná územná stratégia mestskej funkčnej oblasti krajského mesta Banská Bystrica.</p>
<p>Bratislavský samosprávny kraj (BSK)</p> <p>Zastupiteľstvo BSK schválilo ÚPN R - Bratislavský samosprávny kraj uznesením č. 60/2013 a jeho záväzná časť bola vyhlásená VZN č. 1/2013. BSK schválil ZaD č. 1 ÚPN R BSK dňa 29.09.2017 uznesením č. 94/2017 a záväzná časť bola vyhlásená VZN č. 3/2017. Zmeny a doplnky č.2 Územného plánu regiónu júl 2020 - začatie obstarávania</p>
<p>Košický samosprávny kraj (KSK)</p> <p>KSK má spracovaný ÚPN VÚC z roku 1998, jeho záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 281/1998 Z. z. Aktualizovaný bol v rokoch 2004, 2009, 2014 a 2017 formou zmien a doplnkov. Zatiaľ posledné zmeny a doplnky ÚPN VÚC Košického kraja 2017 boli vyhlásené VZN č. 18/2017. Zmeny a doplnky Územného plánu regiónu september 2021 - začatie obstarávania</p>
<p>Nitriansky samosprávny kraj (NSK)</p> <p>ÚPN R NSK bol schválený v roku 2012, jeho záväzná časť bola vyhlásená VZN č. 2/2012. V roku 2015 boli schválené ZaD č. 1 uznesením č. 111/2015 a VZN č. 6/2015 bola vyhlásená záväzná časť ÚPN R Nitrianskeho kraja - Zmeny a doplnky č. 1. V súčasnosti obstarávajú nový ÚPN R Nitrianskeho samosprávneho kraja v etape koncept prerokovaný v januári 2022.</p>
<p>Prešovský samosprávny kraj (PSK)</p> <p>Zastupiteľstvo PSK schválilo dňa 26.08.2019 uznesením č. 268/2019 nový územný plán Prešovského samosprávneho kraja. Záväzná časť ÚPN VÚC PSK bola vyhlásená VZN č. 77/2019 uznesením č. 269/2019.</p>

Trenčiansky samosprávny kraj (TSK)

ÚPN VÚC TSK bol schválený uznesením vlády SR v roku 1998 a jeho záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 149/1998 Z. z. Aktualizovaný bol v rokoch 2004, 2011 a 2018. Zatiaľ posledné ZaD ÚPN VÚC TSK boli vyhlásené VZN TSK č. 7/2018. V roku 2018 boli schválené ZaD č. 3 uznesením č. 98/2018 a VZN č. 7/2018 bola vyhlásená záväzná časť Zmeny a doplnky č. 3 - ÚPN R Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Trnavský samosprávny kraj (TTSK)

ÚPN R TTSK bol schválený uznesením TTSK č. 149/2014/08 a Záväzná časť ÚPN R TTSK bola vyhlásená VZN č. 33/2014. V roku 2015 bol vypracovaný Územný generel dopravy Trnavského samosprávneho kraja do roku 2020 s výhľadom do roku 2030.

Žilinský samosprávny kraj (ZSK)

ZSK má platný ÚPN VÚC Žilinského kraja z roku 1998, záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 223/1998 Z. z. ÚPN VÚC ZSK bol aktualizovaný prostredníctvom ZaD v rokoch 2005, 2006, 2008, 2011 a 2018. Záväzná časť posledných zmien a doplnkov č. 5 ÚPN VÚC v r. 2018 bola vyhlásená VZN č. 49/2018. V súčasnosti obstarávajú Zmeny a doplnky ÚPN VÚC.

- Územné plány regiónov, Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja týchto krajov a ostatné strategické dokumenty sú v súlade s celoštátnou koncepciou, ktorá je premietnutá v regulatívoch KURS 2001 v znení KURS 2011.
- Podľa zákona č. 226/2011 Z. z. o poskytovaní dotácií na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obcí v znení neskorších predpisov môže MDV SR poskytnúť obci dotáciu na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obcí.
Prehľad schválených dotácií na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obcí za obdobie 2018-2021:

Rok	Počet obcí	Výška schválenej dotácie
2018	71	610 000,00 €
2019	83	614 042,40 €
2020	77	609 942,98 €
2021	79	610 000,00 €

3. Oblasť rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

- V územnoplánovacích dokumentáciách regionálnej úrovne sa oblasti vzťahu medzi mestom a vidiekom venuje pozornosť pri uplatňovaní princípov polycentrickej koncepcie rozvoja osídlenia.
- Koncepcia mestského rozvoja SR do roku 2030 uvádza, že dobre fungujúce mestá a ich širšie funkčné územia, ktoré dokážu flexibilne reagovať na meniace sa globálne podmienky, sú nevyhnutné pre dosiahnutie udržateľného rozvoja celej spoločnosti.
- Oblasť rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom sa venuje Slovenská agentúra životného prostredia a poskytuje dotácie oprávneným žiadateľom v rámci Programu obnovy dediny, ktorý je nástrojom rozvoja vidieka MŽP SR.

4. Oblasť zachovania, zhodnotenia a využívania kultúrneho dedičstva

- Plnenie regulatívov v oblasti kultúrneho dedičstva sa zabezpečuje prostredníctvom MK SR.

5. Oblasť usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody, prírodných zdrojov, nerastného bohatstva a starostlivosti o krajinu a tvorby krajinnej štruktúry

- Na úseku ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry sa na plnení uvedených regulatívov podieľajú odborné organizácie MŽP SR (Štátna ochrana prírody SR, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra).
- V koncepcii vodnej politiky sú zakotvené Zásady a princípy vodnej politiky a Kľúčové oblasti, ciele a opatrenia, ktoré je potrebné zohľadniť pri koncepcii územného rozvoja.
- Štátny program sanácie environmentálnych záťaží (ďalej len „ŠPS EZ“) 2022 – 2027 je v príprave a jeho súčasťou bude metodika prioritizácie jednotlivých lokalít, zoznam projektov sanácií a investičný plán.
- BSK spracoval Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.
- Regulatívy v oblasti starostlivosti o krajinu v KURS 2001 v znení KURS 2011 sú rešpektované pri napĺňaní úloh v rámci implementácie Európskeho dohovoru o krajine.

6. Oblasť hospodárstva a regionálneho rozvoja

- V nadväznosti na regulatívy v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja si samosprávne kraje zabezpečujú spracovanie rôznych sektorálnych materiálov (školenie, kultúra a kultúrne dedičstvo, zdravotníctvo, sociálne služby, cestovný ruch a pod.) a rozvojových dokumentov.
- Regulatívy v oblasti hospodárstva a regionálneho rozvoja nie je potrebné meniť, sú rešpektované a nevyžaduje sa ich aktualizácia.

7. Oblasť poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva

- MPaRV SR zabezpečuje plnenie záväzných zásad a regulatívov KURS 2001 v znení KURS 2011 v oblasti ochrany poľnohospodárskej pôdy a ochrany krajiny v zmysle Dohovoru o krajine Rady Európy. MPaRV SR realizuje ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd a pôd vinogradov pred ich zástavbou predovšetkým prostredníctvom uplatňovania ustanovení § 12 až 16 zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia v znení neskorších predpisov, podľa ktorých musí byť každý návrh územnoplánovacej dokumentácie alebo jej zmien a doplnkov posúdený z hľadiska dodržania zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy a odsúhlasený príslušným orgánom ochrany poľnohospodárskej pôdy. Orgány ochrany poľnohospodárskej pôdy takto posúdia každoročne cca 300-350 návrhov.
- Ochrana lesných pozemkov je zabezpečovaná prostredníctvom orgánov štátnej správy lesného hospodárstva v rámci úkonov súvisiacich so schvaľovaním územných plánov.
- Regulatívy v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva nie je potrebné meniť, sú rešpektované a nevyžaduje sa ich aktualizácia.

8. Oblasť priemyslu a stavebníctva

- MH SR chce zvyšovať atraktivnosť najmä stredoslovenského a východoslovenského regiónu pre investície prostredníctvom podpory rozvoja nevyhnutnej infraštruktúry a vhodných priemyselných parkov ako predpokladu pre vznik nových pracovných miest.
- Regulatívy v oblasti priemyslu a stavebníctva nie je potrebné meniť, sú rešpektované a nevyžaduje sa ich aktualizácia.

9. Oblasť rozvoja rekreácie a turizmu

- Vo všetkých základných dokumentoch týkajúcich sa rozvoja cestovného ruchu v SR je aj naďalej medzi prioritami podpora rozvoja a významu aktívneho zahraničného cestovného ruchu s cieľom zvýšenia jeho atraktivnosti ako dovolenkového cieľa. SR sa prezentuje aj ako vhodná destinácia pre kongresový a incentívny (stimulačný) cestovný ruch.
- Regulatívy v oblasti rekreácie a turizmu nie je potrebné meniť, sú rešpektované a nevyžaduje sa ich aktualizácia.

10. Oblasť rozvoja sociálnej infraštruktúry

- MŠVVaŠ SR vydáva dokumenty ako: „Správa o stave výskumu a vývoja v Slovenskej republike a jeho porovnanie so zahraničím za rok 2020“, ktorý na ročnej báze mapuje stav a aktivity v oblasti výskumu a vývoja v SR. Z hľadiska územného rozvoja vydalo MŠVVaŠ SR Cestovnú mapu výskumných infraštruktúr SK VI Roadmap 2020-2030.
- Ostatné regulatívy z oblasti školstva nie je potrebné meniť, sú rešpektované a nevyžaduje sa ich aktualizácia.
- MPSVaR SR prostredníctvom národných strategických materiálov - Národné priority rozvoja sociálnych služieb a Národná stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti - naplňa svoje medzinárodné záväzky vyplývajúce z Dohovoru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím.
- Národné strategické dokumenty sú pravidelne aktualizované a reflektujú aktuálne potreby v oblasti potrieb obyvateľov a klientov sociálnych služieb v danom území.
- Hlavným strategickým a plánovacím dokumentom, v ktorom je spracovaný rozvoj a dostupnosť vykonávaných opatrení vo všetkých zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v SR je Konceptia zabezpečovania výkonu súdnych rozhodnutí v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na roky 2021-2025.

11. Oblasť rozvoja nadradeného dopravného vybavenia

- Vláda SR uznesením č. 13/2017 z 11. 1. 2017 schválila „Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030“. Cieľom tohto strategického dokumentu dlhodobého charakteru je nastaviť efektívny smer rozvoja dopravného sektora a určiť spôsob realizácie jeho rozvojovej vízie. Ide o výstup II. fázy prípravy stratégie rozvoja dopravy SR do roku 2030 a predstavuje faktické naplnenie stanovených ex ante kondicionalít.
- Strategické dokumenty rezortu dopravy sú v zásadných smeroch v súlade s riešením dopravy KURS 2001 v znení KURS 2011.

- Konceptia dopravy je premietnutá do riešení dopravy jednotlivých územných plánov regiónov, ktoré obstarávajú samosprávne kraje.
- Dopravné siete a zariadenia alokované v trasách multimodálnych dopravných koridorov, ktoré sú premietnuté v KURS 2001 v znení KURS 2011 sa postupne budujú v súlade s vládou prijatými koncepčnými dokumentmi.
- Európsky parlament schválil 19. 11. 2013 nové usmernenia o TEN-T (Trans-European Transport Network, tzn. Transeurópska dopravná sieť) na základe presných cieľov a zvýšeného financovania z EÚ. Následne stanovil jasnú víziu pre zriadenie základnej siete (TEN-T Core) s povinnosťou dobudovania do roku 2030 a súhrnnej siete (TEN-T Comprehensive) s povinnosťou dobudovania do roku 2050.
- Do územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie sa premietajú „NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1315/2013 z 11. 12. 2013 o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete a o zrušení rozhodnutia č. 661/2010/EÚ“ a tiež „NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) č. 1316/2013 z 11. 12. 2013 o zriadení Nástroja na prepájanie Európy, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 913/2010 a zrušujú sa nariadenia (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010“, ktoré definujú priority rozvoja udržateľnej multimodálnej dopravnej siete a urýchlenie investovania v oblasti transeurópskej dopravnej siete.
- Rozvojové a strategické investičné zámery sú rozdelené na základnú a súhrnnú sieť TEN-T, kde podľa európskej legislatívy majú byť zmodernizované koridory základnej siete (Core network) do roku 2030 a koridory súhrnnej siete (Comprehensive network) do roku 2050 a vychádzajú z legislatívnych požiadaviek na modernizáciu koridorových tratí TEN-T a taktiež sú doplnené o zámery na tratiach mimo TEN-T. Ide najmä o elektrifikáciu, zdvojnásobenie alebo optimalizáciu tratí dopĺňujúcich koridorovú sieť.
- Z hľadiska rozvoja nadradeného dopravného vybavenia sú novovybudované a plánované úseky diaľnic a rýchlostných ciest realizované v súlade so strategickými národnými dokumentmi a s celoštátnou dopravnou koncepciou, ktoré sú zakomponované v regulatívoch KURS 2001 v znení KURS 2011.
- MDV SR spolupracuje s Národnou diaľničnou spoločnosťou, a. s. (ďalej len „NDS“) pri príprave diaľnic a rýchlostných ciest, ktorých realizáciu zabezpečuje NDS v definovaných koridoroch v súlade so záväznými regulatívmi KURS 2001 v znení KURS 2011.
- Slovenská správa ciest zabezpečuje v súlade s uvedenými regulatívmi prípravu a postupnú realizáciu rekonštrukcií a preložiek významných cestných ťahov ciest I. triedy. Okrem uvedených rozsiahlych investičných stavieb ciest zabezpečuje aj prípravu a realizáciu ďalších lokálnych stavieb na cestách I. triedy v trasách nadradeného dopravného vybavenia – opravy a rekonštrukcie nevyhovujúcich alebo havarijných úsekov, stavebno-technické opatrenia na zníženie nehodovosti, odstraňovanie bodových závad a pod.
- Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja schválilo uznesením č. 453/2020 koncepciu Plánu udržateľnej mobility.
- Prioritami pri vodných cestách je zabezpečenie celoročnej splavnosti vodnej cesty Dunaj a dobudovanie vodnej cesty Váh s ich následnou pravidelnou údržbou a zavádzanie rozšírených riečnych informačných služieb (RIS).
- Aktivity spoločnosti Verejné prístavy a. s., ako prevádzkovateľa verejných prístavov SR, sú sústredené na modernizáciu verejných prístavov vrátane ich bezpečnostnej ochrany, s cieľom zabezpečiť adekvátne postavenie verejných prístavov v sieti TEN-T a naplniť

požiadavky EÚ na efektívne a ekologické verejné prístavy. Významným dopadom realizácie týchto projektov je podpora hospodárskeho a sociálno-ekonomického rozvoja SR.

- Pre verejný prístav Komárno sa zabezpečuje spracovanie Strategického plánu rozvoja prístavu a štúdie realizovateľnosti pre najoptimálnejší variant rozvoja prístavu.
- Letecká doprava, ako súčasť dopravného systému štátu, zohráva strategickú úlohu najmä v oblasti zabezpečovania dopravných služieb so zahraničím a prispieva k spoločenskému a ekonomickému rozvoju štátu. Letiská SR spadajúce do systému TEN-T dopravnej siete sú Letisko M. R. Štefánika Bratislava, ktoré patrí do základnej siete letísk a letiská Košice a Poprad, ktoré patria do komplexnej siete letísk.
- Infraštruktúra leteckej dopravy, jej udržateľnosť a rozvoj letiskovej infraštruktúry SR zaradenej do siete TEN-T, je trvalo zakomponovaná v územnoplánovacích dokumentoch Bratislavského, Prešovského a Košického samosprávneho kraja, na ktorých území sa táto infraštruktúra nachádza.
- Železničné nákladné koridory (RFC - rail freight corridors) patria k významným dopravným koridorom. Väčšinou prechádzajú po tratiach základnej a súhrnnej siete TEN-T, aj keď tvoria samostatnú kategóriu.

12. Oblasť rozvoja nadradeného technického vybavenia

- Aktuálne platným strategickým dokumentom pre sektor energetiky na Slovensku je „Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 - 2030“, ktorý bol spracovaný v zmysle nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy schválený vládou SR v decembri 2019.
- Dokumentom definujúcim smerovanie energetického sektora na Slovensku je „Energetická politika SR“ schválená v novembri 2014, ktorá stanovila ciele a priority energetického sektora do roku 2035 s výhľadom do roku 2050.
- Regulatívy v oblasti nadradeného technického vybavenia nie je potrebné meniť, sú rešpektované.

Zhrnutie

Správa o stave v oblasti územného rozvoja Slovenskej republiky 2022 je vypracovaná na základe spolupráce s jednotlivými rezortmi a ich zhodnotením plnenia zásad a regulatívov územného rozvoja v rámci svojich kompetencií.

Správa je podaná z pohľadu celoštátnych väzieb a súvislostí, preto priamo nereflektuje na problémy vybavenia sídiel v suburbánnom priestore (najmä okolia Bratislavy) ako sú dobudovanie technickej infraštruktúry, adekvátne sociálna infraštruktúra, problematika dopravného napojenia týchto obytných satelitov, zaťaženie zastavaných území a miest tranzitnou dopravou a koordinácia alokovania verejných investícií do sociálnej, zdravotnej a technickej infraštruktúry, ktoré je potrebné riešiť na regionálnej a najmä lokálnej úrovni.

V záujme racionálneho využívania územia, krajiny, ako aj prostriedkov štátu je dôležité, aby prvky územného rozvoja mali dlhodobý inovatívny charakter. Za žiaduce sa považuje aj sledovať princípy udržateľnosti a spolupráca s orgánmi územného plánovania pri všetkých plánovacích dokumentoch jednotlivých rezortov, ktoré majú alebo môžu mať priestorové dôsledky. Tieto požiadavky je potrebné pravidelne sledovať z polohy celoštátnej, ale aj na všetkých hierarchických riadiacich úrovniach. V nadväznosti na rozvoj sídelnej štruktúry a vzťahy medzi jednotlivými sídlami bude potrebné zohľadniť doterajší vývoj a trendy rozvoja

hospodárskych a sociálnych aktivít v území. Zároveň bude potrebné zapracovať aktuálne témy a podnety z medzinárodných a európskych dokumentov.

Podnety na aktualizáciu KURS 2001 v znení KURS 2011

MDV SR ako obstarávateľ KURS má za úlohu sledovať jednotlivé podnety v oblasti územno-technických zmien, hospodárskych a sociálnych predpokladov.

V rámci vyhodnotenia plnenia záväzných zásad a regulatívov územného rozvoja schválených v KURS 2001 v znení KURS 2011 jednotlivé ministerstvá, samosprávne kraje a rezorty MDV SR vo svojich stanoviskách uplatnili aj námety na aktualizáciu záväznej časti riešenia KURS 2001 v znení KURS 2011. Prehľad podnetov uplatnených v jednotlivých stanoviskách je spracovaný v prílohe č.1 aj so stanoviskom z hľadiska potreby aktualizácie KURS 2001 v znení KURS 2011.

Podnety na aktualizáciu záväzných častí KURS 2001 v znení KURS 2011, ktoré boli uplatnené z úrovne dotknutých rezortov a samosprávnych krajov, možno rozdeliť na podnety:

- vyplývajúce z nových všeobecne záväzných právnych predpisov a nových medzinárodných záväzkov, ktoré boli prijaté v období po schválení KURS 2001 v znení KURS 2011,
- navrhujúce novú formuláciu regulatívov, vyplývajúcu z nových všeobecne záväzných právnych predpisov a z nových národných a rezortných koncepcií rozvoja jednotlivých oblastí,
- vyžadujúce si aktualizáciu niektorých regulatívov predovšetkým formálneho charakteru, upresňujúcim textom,
- žiadajúce podrobenie regulatívov nad rámec úloh a cieľov KURS.

Záver

Na podklade vyhodnotenia podnetov pre aktualizáciu nevzišla potreba na obstaranie zmeny a doplnku územnoplánovacej dokumentácie - Zmeny a doplnky č. 3 Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 – Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2011, pretože podnety je možné zapracovať rozšírením zadania v rámci nesplnenej úlohy vlády podľa uznesenia vlády SR č. 363/2019 z 21.08.2019, kde MDV SR vyplýva úloha obstarat' Zmeny a doplnky č. 2 Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 – Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2011 v častiach „Osídlenie a sídelná štruktúra“ a „Doprava“. Pre Zmeny a doplnky č. 2 Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 – Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2011 bol uskutočnený prieskum trhu spracovateľov, ale z dôvodu nedostatku finančného krytia úlohy sa v ďalších krokoch nepokračovalo. Prijatím novely zákona zo dňa 27.04.2022, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov a prijatím zákona o územnom plánovaní v Národnej rade SR bude zabezpečenie financií riešiť novovzniknutý Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR. Vzhľadom na schválenie nového zákona je potrebné v časti „Osídlenie a sídelná štruktúra“ myslieť aj na vyplývajúce zmeny ako je medializovaná reorganizácia samosprávy a územnosprávne členenie krajiny.